Evropski parlament
2019-2024

Odbor za zunanje zadeve

2023/2127(INI)

12.9.2023

OSNUTEK POROČILA

o priporočilu Evropskega parlamenta Svetu in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o odnosih med EU in Kitajsko
(2023/2127(INI))

Odbor za zunanje zadeve

Poročevalka: Hilde Vautmans

VSEBINA

Stran

OSNUTEK PRIPOROČILA EVROPSKEGA PARLAMENTA 3

OSNUTEK PRIPOROČILA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Svetu in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o odnosih med EU in Kitajsko
(2023/2127(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta o Kitajski z dne 30. junija 2023,

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 12. marca 2019 z naslovom EU-Kitajska – strateška vizija (JOIN(2019)0005),

– ob upoštevanju Strategije EU za sodelovanje v indijsko-pacifiški regiji z dne 16. septembra 2021,

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 28. julija 2020 o Hongkongu,

– ob upoštevanju govorov predsednice Komisije Ursule von der Leyen o zmanjševanju tveganj v Evropskem političnem centru z dne 30. marca 2023 in Parlamentu z dne 18. aprila 2023,

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Evropske unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 20. junija 2023 Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu o evropski strategiji za gospodarsko varnost (JOIN(2023)0020),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. maja 2021 o kitajskih povračilnih ukrepih proti subjektom EU, poslancem Evropskega parlamenta in nacionalnih parlamentov[1],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. septembra 2021 o novi strategiji za odnose med EU in Kitajsko[2],

– ob upoštevanju člena 118 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0000/2023),

A. ker je Kitajska hkrati partnerica ter vse bolj tudi gospodarska konkurentka in sistemska tekmica EU;

B. ker so tako Evropski uniji kot Kitajski v interesu konstruktivni in stabilni odnosi, katerih osnova morajo biti spoštovanje na pravilih temelječega mednarodnega reda, mednarodno pravo, uravnoteženo sodelovanje in vzajemnost;

C. ker kitajska komunistična partija nima enakih vrednot kot evropske demokracije,

[1] UL C 15, 12.1.2022, str. 17.
[2] UL C 117, 11.3.2022, str. 40.

postaja vse bolj avtoritarna in na mednarodni ravni spodbuja modele upravljanja, ki so v nasprotju z vrednotami EU;

D. ker se Kitajska spreminja in prehaja v novo dobo varnosti in nadzora, za katero so značilni vse bolj odločna gospodarska in zunanja politika, poskusi spreminjanja na pravilih temelječega mednarodnega reda in vse bolj zatiralna notranja politika;

E. ker lahko EU svoje interese in vrednote pred vse bolj odločno Kitajsko verodostojno brani le tako, da deluje na podlagi enotnega in združenega pristopa;

F. ker Evropa potrebuje nov pristop v odnosu do Kitajske, ki bo temeljil na evropski strateški avtonomiji, vzajemnosti, sodelovanju s podobno mislečimi partnerji in nasprotovanju prisili, da bi zaščitila svoje temeljne vrednote in bila obravnavana kot enakovredna partnerica;

G. ker EU ne sme sprejeti kitajske kritične politične ali vojaške podpore za nezakonito rusko vojaško agresijo v Ukrajini ali za izogibanje sankcijam EU, uvedenim po ruski nezakoniti invaziji;

H. ker EU ne sme sprejeti nobene enostranske spremembe sedanjega stanja v Tajvanski ožini, zlasti izvršene s silo, niti nenehnih kršitev človekovih pravic na Kitajskem, zlasti v Šindžjangu, Tibetu, Notranji Mongoliji in Hongkongu;

1. priporoči Svetu in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, naj:

Vključevanje Kitajske v reševanje svetovnih izzivov

(a) še naprej sodelujeta s Kitajsko pri reševanju svetovnih izzivov, kot so podnebne spremembe in biotska raznovrstnost, zdravje in pripravljenost na pandemije, odpis dolgov in humanitarna pomoč, ter okrepita dialog s Kitajsko o varnostnih vprašanjih, saj ima Kitajska vse odločilnejšo vlogo v svetovni varnosti;

(b) pozoveta Kitajsko, naj podpira na pravilih temelječ mednarodni red, zlasti načela ustanovne listine OZN, vključno s spoštovanjem ozemeljske celovitosti ali politične neodvisnosti vseh držav;

(c) ohranita diplomatsko stabilnost in hkrati povečata odločnost EU v odnosu do Kitajske, da bi ta prevzela svojo odgovornost kot članica Varnostnega sveta OZN za izvajanje pritiska na Rusijo, da bi ustavila svojo nezakonito vojaško agresijo proti Ukrajini;

(d) ponovno poudarita, da se mora Kitajska kot povzročiteljica največjih emisij ogljikovega dioksida na svetu zavezati, da bo v skladu s Pariškim sporazumom in svojimi obljubami najvišjo raven emisij CO_2 dosegla pred letom 2030;

(e) zagotovita, da bo imela Kitajska konstruktivno vlogo v večstranskih organizacijah, kot so Svetovna trgovinska organizacija, Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) in Združeni narodi, ter podpreta ukrepe za sodelovanje Tajvana na srečanjih, v mehanizmu in pri dejavnostih ustreznih mednarodnih

institucij, kot so WHO, Mednarodna organizacija civilnega letalstva in Okvirna konvencija OZN o spremembi podnebja;

(f) se ustrezno odzoveta na prizadevanja Kitajske za ustanavljanje alternativnih mednarodnih organizacij, tudi prek skupine držav BRICS (Brazilija, Rusija, Indija, Kitajska in Južna Afrika), tako da izboljšata usklajevanje med državami članicami EU in okrepita partnerstva s podobno mislečimi partnerji po svetu;

Nasprotovanje kitajskim kršitvam človekovih pravic

(g) vztrajata, naj Kitajska izpolnjuje svoje obveznosti kot svetovna sila, tako da spoštuje človekove pravice in pravno državo;

(h) zagotovita enoten evropski pristop, kadar Kitajska izkorišča svoj gospodarski vpliv, da bi zatrla nasprotovanje svojim zlorabam človekovih pravic; okrepita dialog o človekovih pravicah s Kitajsko, vanj vključita poslance Evropskega parlamenta ter si prizadevata za enoten pristop h kulturnemu in akademskemu sodelovanju s Kitajsko, hkrati pa preprečita neupravičen vpliv kitajskih virov financiranja;

(i) podpirata neodvisno in nepristransko preiskavo OZN o kršitvah človekovih pravic na Kitajskem, zlasti v Šindžjangu in Tibetu, ter pozoveta kitajske oblasti, naj omogočijo resničen dostop do zadevnih regij ter takoj in brezpogojno izpustijo Ilhama Tohtija, ujgurskega akademika in prejemnika nagrade Saharova leta 2019;

(j) obravnavata posamezne primere evropskih državljanov, ki so v „upravnem pridržanju“ na Kitajskem, kot je švedski knjigarnar Gui Minhai, in uporabita vse diplomatske poti, da bi dosegla njihovo izpustitev;

(k) pokažeta solidarnost s civilno družbo na Kitajskem in v Hongkongu ter pospešita izvajanje evropskega okvira človekovih pravic s sankcijami po zgledu zakona Magnickega, pri čemer naj tesno sodelujeta z mednarodnimi partnerji, vključno z zamrznitvijo tujih sredstev in vizumskimi omejitvami za tiste, ki so vpleteni v zlorabe človekovih pravic, tudi nosilce političnih odločitev v Hongkongu;

(l) v sodelovanju in usklajevanju s podobno mislečimi partnerji opredelita in zapreta vse poti, ki zdaj omogočajo nadnacionalna represivna prizadevanja Kitajske, tudi v Evropski uniji, zlasti tiste, ki so usmerjene v diaspore;

(m) pregledata avtonomni status Hongkonga ob upoštevanju zakona o državni varnosti in kitajskih kršitev mednarodnih zavez, njenih kršitev skupne izjave Kitajske in Združenega kraljestva, mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, načela „ena država, dva sistema“ ter zatiranja hongkonške avtonomije in predstavnikov opozicije, vključno s člani civilne družbe;

(n) obsodita pritiske kitajskih oblasti na hongkonške diaspore v EU ter pozoveta države članice, naj prekinejo pogodbe o izročitvi z Ljudsko republiko Kitajsko in Hongkongom;

Zagotavljanje strateške avtonomije Evrope v odnosih s Kitajsko z zmanjšanjem

tveganja

(o) tesno sodelujeta pri spodbujanju enotnega pristopa držav članic v odnosu do Kitajske in okrepita strateško avtonomijo EU, da bo Evropa sposobna braniti svoje vrednote in gospodarske interese ter na pravilih temelječ svetovni red;

(p) si prizadevata za prenovljen, odločen in skladen pristop EU v zvezi s Kitajsko, s katerim bi odnose s to državo oblikovali v interesu EU kot celote in popolnoma upoštevali izzive, ki so posledica vzpona Kitajske kot svetovne akterke ter njene vse bolj zatiralne notranje politike in vse bolj odločne zunanje politike;

(q) okrepita gospodarsko avtonomijo EU, zagotovita vzajemno koristne gospodarske odnose in preprečita uporabo občutljivih tehnologij v vojaške namene, tako da zmanjšata tveganje, povezano s trgovinskimi tokovi, in zmanjšata kritično odvisnost od Kitajske, pri tem pa se izogibata ločevanju ali zapiranju navznoter;

(r) v tem okviru hitro izvajata evropsko strategijo za gospodarsko varnost in bolje izkoristita naše obstoječe trgovinske instrumente, da bi omejili škodljive učinke zmanjševanja tveganja na evropsko gospodarstvo in zagotovili tesno sodelovanje s podobno mislečimi partnerji po vsem svetu, kot so naši čezatlantski partnerji in partnerji v jugovzhodni Aziji;

(s) si prizadevata za skladnejši pristop k zaščiti kritične infrastrukture na ravni EU;

(t) zagotovita tesnejše usklajevanje in sodelovanje s podobno mislečimi partnerji pri vprašanjih skupnega pomena, zlasti, vendar ne izključno, pri vprašanjih, kot so strateška odvisnost, gospodarska prisila, politično vmešavanje in dezinformacije, ter spodbujata na pravilih temelječ multilateralizem in strateško solidarnost med demokracijami;

(u) poudarita, da politika „ene Kitajske“ ostaja temelj sodelovanja EU s Kitajsko in Tajvanom, hkrati pa opozarjata na pozitiven učinek poglabljanja vezi med EU in Tajvanom;

(v) ponovno pregledata politiko sodelovanja EU s Tajvanom in še naprej podpirata tamkajšnjo demokracijo skupaj s podobno mislečimi partnerji; v zvezi s tem spodbujata nadaljnje izmenjave med Parlamentom in ustreznimi tajvanskimi sogovorniki;

(w) zagotovita, da se sedanje stanje v Tajvanski ožini ne spremeni s silo ali prisilo, tako da podpirata pobude za spodbujanje dialoga, sodelovanje in krepitev zaupanja med obema stranema; pripravita na scenarijih temelječo strategijo za spopadanje z morebitnimi varnostnimi izzivi v Tajvanski ožini;

(x) v okviru Evropske službe za zunanje delovanje ustanovita projektno skupino StratCom za Daljni vzhod, ki bo zadolžena za prepoznavanje, spremljanje ter boj proti kitajskim dezinformacijam in ukrepom, usmerjenim zoper posamezne narode;

(y) v celoti izkoristita strategijo Global Gateway kot orodje za poglobitev sodelovanja

in poslovnih odnosov EU s partnerji iz držav v razvoju ter zagotovita alternativo strategijam tujih naložb, ki jih vodi Kitajska;

2. naroči svoji predsednici, naj to priporočilo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter v vednost vladi Ljudske republike Kitajske.